

ELS SUBNORMALS

De forma extensiva, el qualificatiu de subnormal s'aplicaria a tots aquells individus portadors d'una impotència física o psíquica, que —en comparació amb els individus evaluats com a "normals"— determina impossibilitat o dificultat notable per a desenvolupar-se —independentment i hàbilment— en la vida social i professional, a causa del retard important o impossibilitat d'aprenentatge i adquisició de les funcions psíquiques i corporals que corresponen a cada època del desenvolupament.

Més concretament s'entén per "subnormal" aquell infant o adolescent portador d'un dèficit psíquic, motriu, sensitiu o sensorial (funcions cerebrals), adquirit perinatalment (abans, durant o poc després del part), determinat genèticament (herència) o ròssec (sequela) de malalties adquirides en l'infantesa que determinen —per la seva localització cerebral— efectes similars.

Queden excloses d'aquest concepte —a pesar de determinar ben certament una subnormalitat— totes aquelles malalties evolutives que aboquen bé a la mort de l'infant en un termini més o menys llarg, bé a una afectació, deterioració i invalidesa progressives, malgrat els mitjans terapèutics actuals. Cal, per fi, també excloure aquelles formes de "retard" susceptibles de retrogradar i guarir, amb una adequada i oportuna terapèutica.

Amb afany pràctic i divulgador es poden establir 4 grans grups, cadascun d'ells plantejant problemes i solucions diferents.

OLIGOFRENICS

Les oligofrènies (del grec: "poc cervell"), és el grup numèricament més important i al qual, de fet, van dirigides les Associacions i escoles de subnormals. Popularment se'ls etiqueta com a "endarrerits mentals".

Es tracta d'individus (el nostre propòsit infants o adolescents) que presenten una "feblesa intel·lectual" primària i global, generalment permanent, encara que susceptible de recuperabilitat parcial, que els posa en

dificultats perllongades respecte a les exigències emanades de la seva edat i situació social. Aquesta **deficiència** tan imprecisa, agrupa conjunts d'individus **totalment** diferents, l'emplaçament dels quals va: des de l'ingrés per a tota la vida en un centre d'endarrerits mentals profunds (o en la pròpia llar!), fins a l'ingrés en una escola especial i ulterior desenvolupament d'un treball laboral controlat o empleu administratiu secundari, passant —en circumstàncies molt favorables— a una veritable autonomia, comprès l'exercici d'un ofici permanent capaç de subvenir les pròpies necessitats. La seva freqüència és molt considerable, dintre el conjunt de la població. A les nostres comarques, segons xifres oficials, el seu nombre actual seria de 2.500; xifra que estimem força per dessota del seu valor real.

Cap enquesta seriosa s'ha realitzat al nostre país per a avaluar el nombre real de subnormals i la freqüència relativa de cada una de les categories establertes. Evidentment, sense aquesta informació bàsica, poques previsions es poden emprar.

Els intents d'enquesta, no oficials, com el que recentment s'ha intentat de portar a cap a les comarques de Girona —pels dirigents de l'escola "Mater Dei" i Associació "Angelus"— s'han vist fracassats per la manca total de col·laboració dels destinataris (lot de rectors de totes les Parròquies de la Diòcesi). S'escollí aquest home significat dintre de les nostres comunitats, per estimar que seria la persona més introduïda en el coneixement de les situacions anòmales familiars i —també— el que més col·laboració prestaria a l'emplenament de l'enquesta. La sorpresa ha sobrepassat tota previsió i adquirit graus extrems —transcorreguts 4 mesos de la seva emissió— en rebre sols 14 respostes escrites.

La manca d'organització racional dels arxius d'històries clíniques en els serveis assistencials, fa impossible un confrontament casuístic. Per altra part, la pluriconsultació que els pares d'aquests infants solen —lògicament— utilitzar, faria errònies les dates obtingudes. Mancats d'estadístiques locals, i a fi de donar una aproximació estadística, manllevarem les que —en data de 1965— la "Direction Générale de la Population et de l'Action sociale" franceses, ha obtingut per for-

nir les bases de previsió del seu "V plan". Aquestes xifres han servit, al país veí, per a posar públicament i administrativament en evidència l'extraordinària manca de places i establiments per a la població de "enfants" subnormals, així com per a adequar la posta en marxa de mides d'urgència.

Estudi sobre la població de nacionalitat Francesa continguda entre els 5 i 19 anys d'edat:

Total d'aquesta població	12.300.000	100 %
Endarrerits lleugers simples (Q. I.: 70-85)	369.000	3 %
Endarrerits lleugers amb altres trastorns associats (motors, sensorials...)	67.650	0'55 %
Endarrerits mitjants (Q. I.: 50-70)	123.000	1 %
Dèbils profunds (Q. I.: 30-50)	92.250	0'75 %
Endarrerits profunds (Q. I.: inferior a 30)	30.750	0'25 %
TOTAL ENDARRERITS	682.650	5'55 %

L'enquesta francesa posa de manifest —també— que sols existien 33.684 places d'ensenyança psico-pedagògica especialitzada, per un total de 246.000 febles endarrerits mentals mitjants i profunds (ja que deixem de comptar el conjunt de 436.650 retardats lleugers, que sols excepcionalment tenen d'ésser tributaris d'un emplaçament especialitzat).

Per tant, els números i els comentaris seran —obligatoriament— d'una brevetat molt gran. Les escasses xifres estadístiques referents a aquest problema a Espanya, estimen en 350.000 el nombre de subnormals existents; és a dir, aproximadament, un 1 % de la població. Evaluació excessivament optimista, ens sembla, i no garantida.

Desconeixen el nombre de subnormals que compta la "provincia", però coneixem —sí— una xifra estimada com a mínima (2.500). També coneixem —ben concretament— el número de places disponibles:

- L'escola "Mater Dei", del Patronat "Angelus", veritable pionera d'iniciativa privada i a costa de lloables esforços i sacrificis personals i col·lectius (Magisteri), compta en l'actualitat amb 60 places, agrupades en 6 classes diferents els variats graus d'afecció.
- A Caldes de Malavella, funciona una escola en règim d'internat; depèn de la Diputació de Barcelona, i compta amb 284 places, de les quals sols n'hi ha 54 lliurades a subnormals de les comarques de Girona (?).
- A Olot i Figueres porten ja un any de funcionament unes escoles, amb 10 places cadascuna.

I aquest és tot el nostre bagatge: 134 places, per un mínim de 2.500 subnormals a les comarques. Ja hem dit —fa poc— que —obligatoriament— seria curt el nostre confrontament estadístic i el subsegüent comentari.

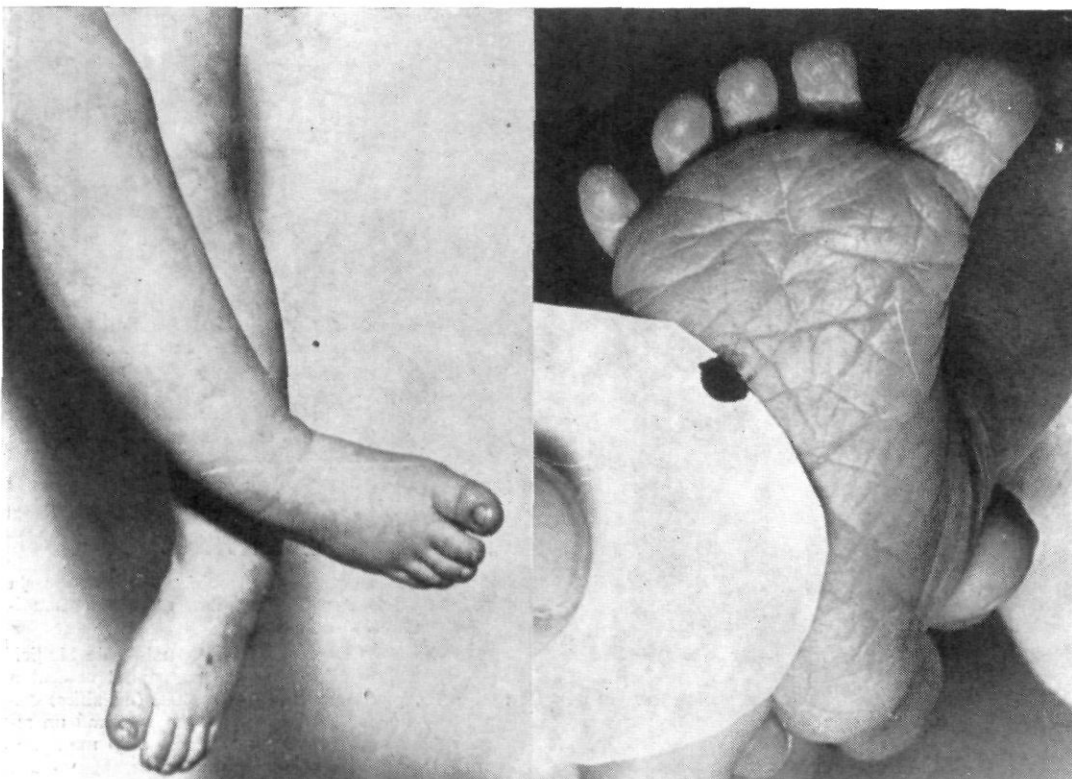
¿Què cal fer, doncs, enfront d'aquesta aclaparadora insuficiència?

Certament cal fer escoles de rehabilitació psico-pedagògica (pel qual no manca la col·laboració de les Institucions del Magisteri), però abans que tot cal planificar l'assistència.

En primer lloc, és ineludible i inajornable de portar a cap un estudi estadístic i de distribució geogràfica, de la incidència d'infants subnormals a les comarques. A partir d'aquestes dades caldrà estudiar la situació i capacitat de les escoles, ja que —per regla general— l'infant o adolescent subnormal ha de mantenir contacte estret amb l'ambient familiar. Res més inadequat que centralitzar la situació (projecte de "ciudad del subnormal" a Sevilla, agrupant els afectats de tot Espanya) i obligar a un internat perllongat. Cada comarca, o grup d'elles, ha de subsanar les seves necessitats, amb la col·laboració de Centres Pilots provincials.

Cal, també, sobretot, capacitar el personal. Exigir una competència professional i una especialització garantides.

Es imprescindible d'informar adequadament els pares de fills subnormals de que sols l'aprenentatge en una d'aquestes escoles, especialitzades, podrà determinar un grau satisfactori i suficient de reinserció social i autonomia.

A l'esquerra: Sota la dificultat motora hi ha una impossibilitat de deambulació si aquesta no és pertinentment corregida: peus d'un infant afectat de paràlisi cerebral. (Foto Arxiu del Servei Neurològic de l'Hospital de la Creu Roja de Barcelona).

A la dreta: neix un infant portador d'una oligofrènia fenil-pirúvica (anomalia metabòlica) per cada 10.000 parts. Si el diagnòstic és portat a cap precoçment (mitjançant l'anàlisi d'una sola gota de sang del peu de tot nadó) es pot evitar l'ineludible presentació d'un retard mental acusat. A França, on aquest test-diagnòstic s'ha imposat d'ençà dels últims dos anys, s'informa que és prop del centenar el nombre d'endarrerits profunds així evitats. (Foto Torres)

A la pàgina anterior: Dermatoglífic: grafisme de les empremtes digitals de la mà d'una nena mongòlica, perfectament diferenciades de les d'un infant normal. (Foto Torres)